

המועצה הישראלית לבלוקצ'יין

מרכז מצויינות הבלוקצ'יין
הלשכה לטכנולוגיות מידע
יוני 2022

המועצה הישראלית לבלוקצ'יין

ABC - An Israeli Blockchain Council

מטרה:

הקמת המועצה הישראלית לבלוקצ'יין נועדה לגבש מרכז ידע, מערכת מאפשרת (Enabler) ותשתית מומחיות לאומית שתרכז, תתאם, תגבש, תייצר ותפיץ ידע יישומי ופרקטי ברמה לאומית עם ולכל בעלי העניין (Stakeholders), לצורך הבהרת העתיד הצפון בשימוש ויישום הטכנולוגיה בישראל, יבחן את האפשרויות הגלומות בה ודרכי יישומן על מנת להפוך את ישראל למובילה גלובלית בטכנולוגיה זו, אם בשימוש פנים מדינתי (בשוק הממשלתי, ציבורי ופרטי) ואם כיצואנית ידע, טכנולוגיה ותהליכים בעולם.

על מנת ליישם חזון זה המועצה תגבש בסיוע אנשי ממשל, תעשייה, אקדמיה ומומחים בינלאומיים תוכנית עבודה (תוכנית חומש לטווח בינוני - עד חמש שנים) רב שלבית ברת יישום (פיזיבילית). בתוכנית יבחרו יעדים (מבוססי ראציונאל ברור) ויוגדר תיעדוף על פי ידע ונסיון של מדינות עמיתות ([בהתאמות המתבקשות לחברה ולכלכלה הישראלית](#)) ועל פי הידע הטכנולוגי / כלכלי / רגולטורי הקיים בעולם, אל מול תשומות נדרשות ותקציב.

רציונל:

באוגוסט 2017 הכריז ה"פורבס" על הבלוקצ'יין (Blockchain) כפלטפורמה שתשמש המודל העסקי ל"כלכלה המתוכנתת" ו"חדשנות משבשת" של הכלכלה הגלובלית. בתחילת 2018 הכריז אותו כתב עת על שנה זו כשנה שבה טכנולוגית הבלוקצ'יין תתבסס בעולם במגוון תחומים כלכליים. אמירה זו נשמעה גם בכנס הכלכלי בדבוס בינואר שנה זו. הבלוקצ'יין והטכנולוגיות המתקדמות ישנו את דרך פעולתנו בעולם, ויש הצופים שהשינוי יהיה גדול מזה שהכניסה רשת האינטרנט לחיינו. דוח עדכני של גרטנר (2018) צופה, כי הפעילות הכלכלית של הבלוקצ'יין תגיע בשנת 2030 לכ- 3 טריליון דולר. הבלוקצ'יין צפוי להפוך על פיהן תעשיות שלמות בהן סחר בינלאומי ושרשרת האספקה, אבטחת המידע, חקלאות, תעופה, נדל"ן, בריאות, בנקאות ופיננסים, ממשל וישנה את אופים ודרכי פעולתם של חברות וארגוני העתיד. ממשלות וגופים בינלאומיים נערכים ליישם טכנולוגיות מתקדמות במדיניות ציבורית של מדינות ובכלכלה העולמית.

[דוח הרשות לחדשנות](#) בתחום הבלוקצ'יין מצוין בצפי לשנת 2019, כי "ישראל שומרת על דומיננטיות בזירת הבלוקצ'יין העולמית, ואף מובילה בהיבטים תיאורטיים, מעשיים וחוקיים הקשורים לקידום התעשייה. המספר הרב של מיזמים משמעותיים בשלבי הקמה, לצד תדירות הביקורים ההולכת וגוברת של משקיעי בלוקצ'יין בכירים מהעולם, מהווים אינדיקציה מצוינת לכך שהתעשייה המקומית מבשילה, בדרכה להתמצב כ"אומת הסטארט אפ של הבלוקצ'יין". אין ספק כי עולה צורך ברור להבין טכנולוגיה זו לעומקה, לעמוד על ההזדמנויות שהיא מזמנת והאתגרים שהיא מציבה.

הקמת המועצה הישראלית לבלוקצ'יין נועדה לגבש מרכז ידע, מערכת מאפשרת (Enabler) ותשתית מומחיות לאומית שתרכז, תתאם, תגבש, תייצר ותפיץ ידע יישומי ופרקטי ברמה לאומית עם ולכל בעלי העניין (Stakeholders), לצורך הבהרת העתיד הצפון בשימוש ויישום הטכנולוגיה בישראל, יבחן את האפשרויות הגלומות בה ודרכי יישומן על מנת להפוך את ישראל למובילה גלובלית בטכנולוגיה זו, אם בשימוש פנים מדינתי (בשוק הממשלתי, ציבורי ופרטי) ואם כיצואנית ידע, טכנולוגיה ותהליכים בעולם.

המועצה הישראלית לבלוקצ'יין

ABC - An Israeli Blockchain Council

כותב פרק הבלוקצ'יין בדוח המשקיע גיגי לוי וייס מציין כי "בין השינויים המשמעותיים שהתרחשו בשנה וחצי האחרונות, בולט ההון האנושי האיכותי העומד מאחורי פיתוח יוזמות בלוקצ'יין חדשות. אל החזון מרחיק הלכת, שהיווה בעבר את המאפיין העיקרי של צוותי הפיתוח בתחום, נוסף הניסיון האופרטיבי שהביאו עימן השנתיים האינטנסיביות האחרונות. מזה זמן מה, ניתן לראות יותר ויותר "טאלנטים" מובילים מצטרפים למיזמי בלוקצ'יין, המגייסים אליהם את מיטב המוחות בתחום. בהתאמה, עולה גם איכות המשקיעים המתגייסים למיזמים, כמו גם איכות המימון". [דוח של איגוד האינטרנט](#) שהתפרסם בחודש נובמבר 2019 מזהיר כי ישראל עלולה להפסיד את מהפכת הבלוקצ'יין.

1. שממשלת ישראל תמנה צוות בין-משרדי, בראשות מנכ"ל משרד ממשלתי רלוונטי, אשר יהיה אמון על גיבוש תפיסה הוליסטית, אשר תקדם תשתית משפטית, נורמטיבית ורגולטיבית חדשנית לקידום תחומים מבוססי בלוקצ'יין בישראל. טכנולוגיית הבלוקצ'יין מהווה פוטנציאל לשינוי פרדיגמטי של תחומים רבים במערכות הציבוריות, העסקיות, הכלכליות והאזרחיות. הניסיון להחיל, בדרך של היקש ואנלוגיה, מפעילויות ותפיסות מסורתיות מחמיץ הן מבחינת ההזדמנויות והן מבחינת הסיכונים והאתגרים - ומוביל לגיבוש של "טלאים - היבטים ייחודיים רגולטיביים" המייצרים חסמים בפני שינויים מהותיים. יתר על כן, הגישה לפיה כל אחת מהסוכנויות הרגולטיביות מגבשת את תפיסתה הייחודית למול התופעה מהווה חסם משמעותי לשינוי מערכתי.

בין ההמלצות המרכזיות של הדוח:

2. נדרשת הקמתו של צוות בין משרדי ובין רשותי, בשיתוף של גורמים מהתעשייה ומהאקדמיה, על מנת לגבש תשתית תפיסית, משפטית ורגולטיבית חדשנית וכוללת שתקדם את תחום הבלוקצ'יין בישראל בראייה מרחיבה והוליסטית. למיטב הבנתנו, על הצוות הבין משרדי לכלול את הפחות נציגות בכירה של משרד הכלכלה, משרד המשפטים, משרד האוצר, משרד הפנים, רשות התחרות, רשות המסים, רשות החדשנות, בנק ישראל, המועצה הלאומית לכלכלה, רשות שוק ההון, רשות-ניירות-ערך, ומטה ישראל דיגיטלית. יש לערב בעבודת צוות זה גורמי מקצוע מהתעשייה, מהאקדמיה ומהחברה האזרחית העוסקים בנושאים ביום-יום.

3. גיבוש תוכנית הכשרה רחבה בתחום הבלוקצ'יין (לרבות למידתן של טכנולוגיות עדכניות נוספות) אשר תהא חלק מתהליך פיתוח הסגל הבכיר הנוכחי והעתיד במגזר הציבורי והמשפטי, ובניית מסגרות של שיתופי פעולה ודיאלוג של הרגולטורים בישראל עם אוניברסיטאות ומכוני מחקר בישראל ובחו"ל להעמקת הידע ושיתופי הפעולה המחקריים.

נדרשת הקמתו של צוות בין משרדי ובין רשותי, בשיתוף של גורמים מהתעשייה ומהאקדמיה, על מנת לגבש תשתית תפיסית, משפטית ורגולטיבית חדשנית וכוללת שתקדם את תחום הבלוקצ'יין בישראל בראייה מרחיבה והוליסטית. למיטב הבנתנו, על הצוות הבין משרדי לכלול את הפחות נציגות בכירה של משרד הכלכלה, משרד המשפטים, משרד האוצר, משרד הפנים, רשות התחרות, רשות המסים, רשות החדשנות, בנק ישראל, המועצה הלאומית לכלכלה, רשות שוק ההון, רשות-ניירות-ערך, ומטה ישראל דיגיטלית. יש לערב בעבודת צוות זה גורמי מקצוע מהתעשייה, מהאקדמיה ומהחברה האזרחית העוסקים בנושאים ביום-יום.

המועצה הישראלית לבלוקצ'יין

ABC - An Israeli Blockchain Council

לסיכום

המועצה מכוונת להפוך את ניצני תעשיית הבלוקצ'יין בישראל, יכולותיה והנסיון הישראלי במינוף תעשיות הייטק, לאקוסיסטם מוביל ומשפיע בעולם, ליישם ערכים ועקרונות של הבלוקצ'יין למגוון תעשיות בכלכלה העולמית ולהפכם [מאגוסיסטם טכנולוגי לאקוסיסטם](#) ומנוע הצמיחה של הכלכלה המתוכנתת.

השיטה

המועצה תגבש ועדת היגוי מצומצמת שתפעיל מספר ועדות. כל ועדה תתרכז בתחומה על מנת להבנות את תחום הידע שלה אל תוך תוכנית העבודה, תציב יעדים ברורים ומדידים ותקבע תהליכים, כח אדם ותקציבים הדרוש להשגת החזון והיעדים. הנסיון הנצבר בניהול השינויים הטכנולוגיים הלאומיים בישראל [בתחומי הסייבר והבינה המלאכותית](#), שהוכיחו הצלחה, יסייעו בהטוויית התהליכים הנדרשים ואופן הפעולה המיטבי (Best Practice).

פעולות אופרטיביות כדיון [בוועדת המדע בכנסת](#), העלאת מודעות על ידי ביצוע כנסים בינלאומיים, תהליכי חינוך והדרכה למובילי דעה ומנהלים, פרסום סיפורי הצלחה וגיבוש פעילות שיתופי ידע תוך הקמת קהילה פעילה. פעילות של מועצה בתחום הבלוקצ'יין יוכל להוביל למחקר או סקר מקיף בתחומי תעודוף חשובים (ראה לדוגמא מחקר שטח בתחום הבינה המלאכותית שהוזמן על ידי [המולמו"פ בובע במוסד נאמן](#)). ברצינול למחקר הוצהר כי "ממשלת ישראל מזהה את הפוטנציאל הגלום בתחומי הבינה המלאכותית, מדעי הנתונים ורובוטיקה חכמה לכלכלת ישראל, ביטחונה ורווחת תושביה. הממשלה מעוניינת להאיץ את הפיתוח בתחומים האלו על ידי הפניית משאבים אליהם" (עמ' 1).

מטרות מחקר שדה זה יהיו בהלימה למהלך הלאומית שה-מועצה מבקשת להתניע:

- למפות את הפעילות בתחומי הבלוקצ'יין, באקדמיה ובתעשייה בישראל ולסקור פעילויות נבחרות במערכת הביטחון ובממשלה;
- לבחון את החוזקות והחולשות של ישראל ולזהות הזדמנויות ואיומים עבור המדינה בתחומים אלו;
- לסקור תכניות אסטרטגיות בעולם בתחומים אלו;
- להציג ממצאים שיוכלו לסייע בתהליכי קביעת אסטרטגיה

המועצה מכוונת להפוך את ניצני תעשיית הבלוקצ'יין בישראל, יכולותיה והנסיון הישראלי במינוף תעשיות הייטק, לאקוסיסטם מוביל ומשפיע בעולם, ליישם ערכים ועקרונות של הבלוקצ'יין למגוון תעשיות בכלכלה העולמית ולהפכם [מאגוסיסטם טכנולוגי לאקוסיסטם](#) ומנוע הצמיחה של הכלכלה המתוכנתת.

מטרות מחקר שדה זה יהיו בהלימה למהלך הלאומית שהמועצה מבקשת להתניע:

- למפות את הפעילות בתחומי הבלוקצ'יין, באקדמיה ובתעשייה בישראל ולסקור פעילויות נבחרות במערכת הביטחון ובממשלה;
- לבחון את החוזקות והחולשות של ישראל ולזהות הזדמנויות ואיומים עבור המדינה בתחומים אלו;
- לסקור תכניות אסטרטגיות בעולם בתחומים אלו;
- להציג ממצאים שיוכלו לסייע בתהליכי קביעת אסטרטגיה

המועצה הישראלית לבלוקצ'יין

ABC - An Israeli Blockchain Council

המועצה

המועצה תוביל מהלכי מדיניות, חקיקה, רגולציה וכן תסייע להכניס את התחום הבלוקצ'יין לתעודף מבחינת הכשרה [טכנולוגית ומקצועית](#), בדומה להכשרות בתחום הבינה המלאכותית המתבצעות בסיוע הרשות לחדשנות. כפי שפורסם בנובמבר השנה, תפרסם הרשות לחדשנות קול קורא שיציע לחברות להתמודד על מימון בגובה של עד 2 מיליון שקל בשנה כדי שיכשירו את עובדיהן כמומחים בטכנולוגיות חדשות. ותגבש אקוסיסטם הכולל את מירב בעלי העניין, תעשייה, משקיעים, רגולטורים, יזמים מהארץ ומחולל להבנית הקשרים, הרשתות והידע הנדרש לקידום יכולותיה התשתיות והפרקטיות של ישראל ושילובה בכלכלה המתוכננת.

המועצה תסייע למשרדי הממשלה, לגופים ציבוריים, לבעלי עניין ולמקבלי החלטות לתכנן ולגבש תוכניות מתאימות לשילוב הטכנולוגיה בכלכלה ובמשק הישראלי ובשרותים לאזרח ברמה ממשלתית ומוניציפלית. המועצה תנגיש מידע וחקרי מקרה המיושמים בעולם על ידי ניתוח וביצוע מחקרי עומק בתחומי הישום הנדרשים, תכין את הקרקע התיאורטית ואת המודלים הכלכליים, המנטליים והארגוניים הנדרשים על מנת להטמיע את הטכנולוגיה ולהכין את ישראל לעתיד.

היערכות אופרטיבית

מפורטות פעולות הנדרשות על מנת להקים את המועצה (חלקן יתבצע במקביל):

הפעולה	אחריות	טווח זמן
גיבוש מסמך עקרוני		
שיתוף המסמך להערות		
גיבוש מסמך סופי להפצה		
איתור מקורות מימון וגיוס משאבים		
גיוס תמיכה של מובילי דעה		
גיבוש ועדת היגוי למועצה		
קול קורא לשיתוף הציבור		
ישיבה ראשונה של הוועדה		
איתור וגיוס מומחים ושותפים		
ישיבה שניה של הוועדה		
גיבוש הוועדות ומינורי יו"ר		
ישיבה ראשונה וועדות		
הגדרת חלוקת אחריות ומטרות		
השקה רישמית של המועצה סמינר בינלאומי		
מפגשים עם מומחים		
הגדרת לו"ז ואבני דרך לדוחות		
מפגשי ביניים		
טיוטת דוח להערות הציבור		
פרסום דוח ותוכנית עבודה		
תחילת יישום הדוח		

המועצה הישראלית לבלוקצ'יין

ABC - An Israeli Blockchain Council

על תהליכים אלו להניב תוכנית עבודה ברורה ומפורטת, בעלת תיעודף מוסכם על אנשי המקצוע בוועדות התחומיות ובוועדת ההיגוי. בנוסף בתוכנית העבודה ובתיעודף יפורטו הערכות תקצביות נדרשות ברמה לאומית ובפרישה חמש שנתית, שתכלול אבני דרך ומערך ברור של מדדים להשגת המטרות והיעדים.

דוגמאות אפשריות לוועדות משנה:

תחומים לבחינה	כותרת
כבכל טכנולוגיה מפציעה ידרשו בחינה ותיעודף של תשתיות רלוונטיות, ובעיקר חיבורים טכנולוגיים לטכנולוגיות מתקדמות משלימות כבינה מלאכותית, אינטרנט של הדברים, רובוטים, ערים חכמות ועוד.	תשתיות פיזיות
מיקוד ובחינה של תהליכי החקיקה והרגולציה הנדרשים. השוואה עם הנעשה בחו"ל ויישום תהליכים בהתאמה לישראל. יעדוף מאמץ באשר לתהליכים ספציפיים או תחומי חקיקה בעלי חשיבות או דחיפות ברמה לאומית או ברמה סובסנטטיבית.	רגולציה וחקיקה תיאום ממשלתי
בין הנושאים בהן תדון הוועדה גיבוש תכנית לכינון שיתופי פעולה דינמיים בין התעשייה המבוססת, התעשייה הטכנולוגית והסטרטאפים. כינון קשרים בין התעשייה והרגולציה. קידום קשרים בין סטארטאפים למשקיעים זרים ומקומיים. הקמת קרנות השקעה ממשלתיות ומענקי משרד הכלכלה בתיעודף בלוקצ'יין.	הקמת קהילה ותוכנית פעילות
הקמת תשתית ידע לציבור הרחב, לנוער, תוכניות לימוד בבית הספר ומסלולי התמחות באקדמיה. הכשרה מקצועית במסגרת משרד הכלכלה ובמגזר הפרטי. תוכניות LLL ואי-לרנינג, הנגשה והפצת ידע	חינוך, אקדמיה והכשרה מקצועית
הנגשה של סיפורי הצלחה בתחומים מגוונים מהעולם ומהארץ, פרסום ידע מתומצת וידע מונגש בדרכים ידידותיות להרחבת ההבנה של התחום בציבור ובקרב מקבלי החלטות. איתור מובילי דעה וגיוסם לצורך הפצת הידע.	סיפורי הצלחה הנגשת ידע ראשוני והעלאת מודעות (PR)
הקמת תשתית לשיתופי פעולה עם גופים בינלאומיים בכל אחד מתחומי עיסוק של הוועדות, טיפוח ומינוף קשרים עם מומחים בינלאומיים וארגונים בינלאומיים ייצור ידע ושיתופו.	קשרים בינלאומיים
מרכז מידע ומחקר יאתר מידע רלוונטי, יעמוד לרשות הוועדות ובשלבם מתקדמים לרשות הקהילה, על מנת להקל איתור מידע רלוונטי ברובח היריעה הנרחב הרלוונטי לעולם הבלוקצ'יין ושימושי הטכנולוגיה, והקמת מאגר מידע של מומחי בלוקצ'יין.	הקמת מרכז מידע וחקר

על תהליכים אלו להניב תוכנית עבודה ברורה ומפורטת, בעלת תיעודף מוסכם על אנשי המקצוע בוועדות התחומיות ובוועדת ההיגוי. בנוסף בתוכנית העבודה ובתיעודף יפורטו הערכות תקצביות נדרשות ברמה לאומית ובפרישה חמש שנתית, שתכלול אבני דרך ומערך ברור של מדדים להשגת המטרות והיעדים.

המועצה הישראלית לבלוקצ'יין

ABC - An Israeli Blockchain Council

שותפים

על מנת להשיג אימפקט משמעותי ולגבש מערך אפקטיבי שיסייע לישראל להכנס לעולם הבלוקצ'יין כמובילה, השותפים ובעלי העניין שיקחו חלק בגיבוש תוכנית העבודה צריכים לייצג את המגזר הממשלתי, ציבורי, פרטי ואקדמי. יהיו שותפים בו ארגוני החברה האזרחית (NGO). המועצה הישראלית לבלוקצ'יין תשאף לקבץ גורמים מגוונים מהעולם העסקי, הטכנולוגי, החברתי, השירותי ועוד. זאת במחשבה תחילה לכלול את החברה הישראלית על מגוון יכולותיה ותתי הקבוצות הפועלות בקירבה.

ממשלה
רשות החדשנות, ישראל דיגיטלית, משרד התקשורת, משרד הכלכלה, משרד האוצר, הרשות להגבלים עסקיים, רשות התקשוב,
ארגונים ציבוריים
הלשכה לטכנולוגיות המידע בישראל, אוניברסיטאות ומכוני מחקר (מכון לחקר יישומי בלוקצ'יין אונת"א, המכון לשינויים מבניים), מכללות ומוסדות תוכן פרטיים. בנק ישראל, הבורסה לניירות ערך, מרכז השילטון המקומי. איגוד האינטרנט.
ארגונים עסקיים
חברות טכנולוגיות (יבמ, אורקל, מיקרוסופט, אינטל), סטארטאפים, חברות ייעוץ ומידע (אקסנצ'ר, גרטנר, Startup Nation, גיקטיים) פירמות ראיית חשבון ומשפט, חברות בלוקצ'יין (איטורו, אורבס, קונסנסיס/ איתריום, Bit2C, Saga). קרנות השקעה (i-Angels, פיטנגו, לול ונצ'רס, קרן מנגרוב, Wings, Tabookey, Ontici) בנקים ישראליים ובנלאומיים (JP Morgan, Citibank, HSBC) חברות ביטוח.
חברה אזרחית
איגוד הבלוקצ'יין, איגוד הביטקוין, קהילת הפינטק הישראלית, מרכז הבלוקצ'יין בלשכת טכנולוגיות המידע, קרן רוטשילד.
מומחים בינלאומיים ומרכזי ידע גלובליים
Blockchain center- OECD, WEF-C4IR, EU Blockchain Forum, GovChain, Blockchain Think Tank, Global Blockchain Council, BRI- Blockchain Research Institute. World Bank, ISO-Blockchain (experts Governance, Ecosystem).

על מנת להשיג אימפקט משמעותי ולגבש מערך אפקטיבי שיסייע לישראל להכנס לעולם הבלוקצ'יין כמובילה, השותפים ובעלי העניין שיקחו חלק בגיבוש תוכנית העבודה צריכים לייצג את המגזר הממשלתי, ציבורי, פרטי ואקדמי. יהיו שותפים בו ארגוני החברה האזרחית (NGO). המועצה הישראלית לבלוקצ'יין תשאף לקבץ גורמים מגוונים מהעולם העסקי, הטכנולוגי, החברתי, השירותי ועוד. זאת במחשבה תחילה לכלול את החברה הישראלית על מגוון יכולותיה ותתי הקבוצות הפועלות בקירבה.

המועצה הישראלית לבלוקצ'יין

ABC - An Israeli Blockchain Council

מודל עיסקי מוצע לניהול המועצה הישראלית לבלוקצ'יין

גופים דומים למועצה להישראלית לבלוקצ'יין נבנים על מודל עיסקי מגוון. בניתוח ראשוני ניתן לראות מספר מודלים מרכזיים:

- מודל תקצוב ממשלתי
- מודל חסות עיסקי
- מודל חברות (Membership)
- מודל היברידי (בתחילה נשען על חסות ולאחר מכן על תקציב ממשלתי וחברות).

הבחירה במודל זה או אחר, או בשילוב מספר מודלים לא חייב להיגזר מלכתחילה. רצוי לצאת לדרך עם חסות מספקת לשנת הפעילות הראשונה, בה יעשו המהלכים על מנת ליצור אימפקט וחיפה תקשורתית וציבורית רחבה שתסייע למיזם לגייס חסויות עיסקיות משמעותיות שיבטיחו את הפעילות בשנים הבאות, או לחילופין יעוררו את העניין במשרדים ממשלתיים שישתמשו במועצה בקבלת מבצע, המסייע לקידום מדיניות ממשלתית. בנוסף ובמקביל ניתן עם הגברת האימפקט לגייס יותר ארגונים ומוסדות שיראו את הערך הנוסף להם מפעילות המועצה וירכשו בה מעמד של חבר (מניה שנתית, חמש שנתית וכו').

דוגמאות למועצות וארגוני בלוקצ'יין בחברה האזרחית בעולם:

לינק	מדינה
/https://www.onlinestudies.com/universities/USA/Blockchain-Council	ארה"ב
https://www.britishblockchainassociation.org/advisory-board	בריטניה
/http://blockchaincanada.org	קנדה
/https://gbbcouncil.org	גלובלית
/https://www.dubaifuture.gov.ae/our-initiatives/global-blockchain-council	דובאי
/https://blockchain.asn.au	אוסטרליה

המועצה הישראלית לבלוקצ'יין

ABC - An Israeli Blockchain Council

מיפוי האקוסיסטם של הבלוקצ'יין בישראל
 על פי איגוד הבלוקצ'יין בישראל
 בחלוקה לתחומי פעילות

